

ความเป็นไปได้ในการจัดตั้งสถานที่เสพยาเสพติดถูกกฎหมายในประเทศไทย Feasibility of Establishing Legal Drug Consumption Room in Thailand

เชิดพงศ์ จินดาสุวรรณ^{1*}

Cherdpong Jindasuwan^{1*}

¹ อาจารย์ประจำ, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

¹ Lecture, Department of law, Faculty of Law, Hatyai University

* Corresponding author, E-mail: cherdpong@hu.ac.th

บทคัดย่อ

ยาเสพติดถือเป็นมหันตภัยร้ายที่บ่อนทำลายมนุษย์และประเทศชาติอย่างร้ายแรงที่สุด ทำให้เยาวชนต้องหมดอนาคต ทำให้ครอบครัวแตกแยก เป็นบ่อเกิดของการคดีอาชญากรรม ทำลายระบบเศรษฐกิจและบ่อนทำลายศักยภาพของประชากรในประเทศให้แย่งลง

ปัญหาเสพติดเป็นปัญหาที่ได้ฝังรากลึกในสังคมมนุษย์มาเป็นเวลานานและพิชภัยได้ขยายไปในวงกว้างเข้าถึงกลุ่มคนทุกเพศทุกวัยและทุกสาขาอาชีพ ซึ่งสาเหตุหรือแรงจูงใจในการเสพยาและจำหน่ายมีทั้งเพื่อการทำงาน เพื่อเงิน เพื่อความบันเทิงความสนุก และใช้บรรเทาปัญหาชีวิต ปัญหาครอบครัวอย่างไม่ถูกต้อง รวมถึงการขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับยาเสพติด

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่พยายามแก้ปัญหาเสพติดมาโดยตลอด ที่ผ่านมามีวิธีที่มุ่งเน้นการปราบปรามลงโทษผู้กระทำความผิดด้วยอัตราโทษที่สูง แต่หลังจากได้ทำมาเป็นเวลานานก็พบว่าวิธีการดังกล่าวมิได้ทำให้ปัญหาเสพติดลดน้อยลง กลับกันทำให้ปัญหาเสพติดยังมีเพิ่มมากขึ้น จำนวนของผู้เข้าสู่วงจรยาเสพติดมีมากขึ้น ทั้งนี้เพราะการปราบปรามอย่างหนักทำให้ยาเสพติดกลายเป็นของหายากที่มีมูลค่าสูงขึ้น ผลประโยชน์ในวงจรยาเสพติดมีสูงขึ้น ดึงดูดให้คนเข้ามาวงจรนี้ทำให้แม้จะมีการลงโทษในอัตราที่สูงแต่ก็ยังมีคนกล้าทำผิดเพิ่มขึ้นตลอด

เมื่อพิจารณาแนวทางการแก้ปัญหาเสพติดในต่างประเทศ โดยผ่านจากที่ประชุมองค์การสหประชาชาติ พบว่าแนวทางการแก้ปัญหาเสพติดของโลกจะเปลี่ยนไปคือรัฐจะไม่มุ่งเน้นการปราบปรามลงโทษผู้กระทำความผิด แต่รัฐจะผันตัวเองมาเป็นผู้ควบคุมระบบของยาเสพติดด้วยตนเอง ด้วยการเป็นผู้จำหน่ายเอง จัดให้มีการการเสพยาเสพติดอย่างปลอดภัยและถูกกฎหมายเอง แนวทางนี้ทำให้ยาเสพติดไร้ราคาตลาดแรงจูงใจในการค้า ผู้เสพยาจะไม่ใช้ผู้กระทำความผิดกฎหมายอาญาอีกต่อไปและสามารถใช้ชีวิตร่วมกับคนในสังคมได้อย่างปรกติสุข โดยขณะนี้บางประเทศที่เริ่มดำเนินการตามแนวทางนี้แล้วประสบความสำเร็จในระดับหนึ่งเช่นประเทศโปรตุเกส เป็นต้น

แม้แนวทางดังกล่าวจะถือเป็นเรื่องแปลกใหม่และท้าทายอย่างยิ่งหากนำมาใช้กับสังคมไทย แต่อาจกล่าวได้ว่าถึงเวลาแล้วที่ประเทศไทยควรจะยอมรับความจริงว่าแนวทางการแก้ปัญหาเสพติดที่

มุ่งเน้นการปราบปรามและลงโทษอย่างหนักไม่ใช่แนวทางที่ได้ผล และถึงเวลาแล้วที่ควรหันมาศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดให้มีสถานเสพยาเสพติดที่ถูกกฎหมายโดยความควบคุมของรัฐและแพทย์อย่างใกล้ชิดตามแนวทางของต่างประเทศ

คำสำคัญ: สถานทีเสพยาเสพติดที่ถูกกฎหมาย หมายถึง สถานที่ที่รัฐจัดให้มีขึ้นภายใต้การดูแลอย่างใกล้ชิดของแพทย์เพื่อให้ผู้เสพยาเสพติดสามารถใช้เสพยาได้อย่างถูกกฎหมาย

Abstract

Narcotics are seriously deleterious that ruin human and nations. The effects of addictive drugs extend to juveniles' future damage, broken family, crimes, economy collapse and national potentiality deterioration.

Drug abuse has been a deep-rooted problem in human societies for long time and it has expanded to all genders and occupations. These cause people to consume and sell narcotics for earning money, entertaining, relieving life and family's stresses, and lack of knowledge of using addictive drugs.

Thailand is a country that have been trying to solve narcotic problems. Previously, they focused on punishing offenders with the highest rate of punishment. When the time went by, it was realized that punishment has never diminished the problems of drug abuse. On the contrary, there was a proliferation of people getting involved with the vicious circle of narcotics. The serious narcotic suppression is attributed to higher value of narcotics and its greater benefit because of its rarity, attracting people to have narcotic involvement despite its highest rate of punishment. People are most likely to dare to infringe the laws on narcotics rapidly.

As seen in other countries, the trend of solving addictive drug problems has changed. Due to the UN meeting, it found that dealing with addictive drug has shifted from focusing on punishment to controlling narcotic system by government. The government becomes a drug dealer and distributes them safely and legally. This idea lower down the price of narcotics and subsequently demotivate sellers. Narcotics will be no longer counted as a criminal offender and live with others happily. At the moment, some countries have already executed the plan successfully in some extent namely Portugal.

Although this idea seems incredible and challenging to be implemented in Thai society, it's perfect timing for Thailand to face the truth and adopt the solution to deal with narcotic problems because severe suppression and punishment is not an effective solution anymore. It's time to pay attention to the feasibility of providing legal drug-taking room under the close supervision of government and doctors like other countries.

Keywords: Legal Drug Consumption Room means a place for taking drug legally which is provided by the government and closely supervised by doctors.

บทนำ

จากผลการสำรวจเมื่อวันที่ วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2557 พบว่า สถิตินักโทษเด็ดขาด แยกตามลักษณะความผิด พ.ร.บ.ยาเสพติด/สารระเหย ร้อยละ 69.59 นำลิ่วแข่งความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน, ร่างกาย, ชีวิต, เพศ ฯลฯ นั้นหมายถึงนักโทษในเรือนจำเกือบ 70% ติดเพราะคดียาเสพติด ซึ่งในบรรดา ยาเสพติดประเภทต่างๆ ตามสถิตินักโทษเด็ดขาด มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ พ.ร.บ.ยาเสพติด/สารระเหยประเภทแอมเฟตามีน (Amphetamine) หรือยาบ้า มากถึงจำนวน 140,119 หรือร้อยละ 91.39 ชนิดว่าแข่งหน้าเฮโรอีน, กัญชา, โคเคน/โคเคอีน, และสารระเหย เข้าไปในรายละเอียด สถิตินักโทษเด็ดขาด แยกตามประเภทคดี ประเภทเสพ จำนวน 6,380 หรือร้อยละ 4.16, ประเภทครอบครอง 28,606 หรือร้อยละ 18.66, ประเภทเสพและครอบครอง จำนวน 12,562 หรือร้อยละ 8.19, ประเภทจำหน่าย จำนวน 41,419 หรือร้อยละ 27.02, ประเภทครอบครองเพื่อจำหน่าย 59,938 หรือร้อยละ 39.12, ประเภทอื่นๆ (ผลิต/นำเข้า/ส่งออก) 4,367 หรือร้อยละ 2.85 ที่นี้หากดูช่วงวัย สถิตินักโทษเด็ดขาด แยกตามประเภทอายุ ช่วงอายุ 18-25 ปี จำนวน 35,674 หรือร้อยละ 23.268, เกินอายุ 25 ปี 117,642 หรือร้อยละ 76.732 และพบว่าตัวเลขจะสูงขึ้นเรื่อยๆ จึงเกิดเป็นคำถามว่าการบริหารจัดการ กับผู้ที่ติดยาเสพติดในปัจจุบันมาถูกทางแล้วหรือไม่

สิ่งที่ผู้วิจัยมุ่งเน้นในประเด็นของการทำวิจัยนี้ก็คือการลดปัญหาผู้กระทำผิดในฐานะเสพและค้ากระบวนกรนำบุคคลผู้ซึ่งหลงผิดเข้าสู่วงจรยาเสพติด กลับเข้าสู่สังคมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ด้วยการให้มีการจัดตั้งสถานเสพยาเสพติดถูกกฎหมายมีการลงทะเบียนเพื่อขอเข้าร่วมโครงการการรักษาดูแลโดยรัฐ โดยการควบคุมของรัฐอย่างเป็นระบบ มีการจัดตั้งสถานที่สำหรับผู้ที่จะใช้สารเสพติดมีการควบคุมโดยแพทย์ทั้งแพทย์ทั่วไปรวมถึงจิตแพทย์ เพื่อให้บุคคลเหล่านี้สามารถทำงานได้ในสังคมได้อย่างปกติและเข้ารับการใช้สารเสพติดได้อย่างเปิดเผย ซึ่งไม่ต่างจากผู้ที่เสพยาที่ถูกกฎหมาย เมื่อรัฐเป็นผู้ควบคุมดูแลผู้ที่ใช้สารเสพติดจากรัฐก็จะได้รับการยอมรับจากสังคมมากขึ้น นั่นคือสิ่งที่คนเหล่านี้ต้องการจากสังคมมากที่สุด “การยอมรับ” วิธีโดยนำสารเสพติดที่ได้จากการจับกุมในแต่ละปีซึ่งต้องทำลายทิ้งมาใช้ประโยชน์ ส่วนในการจับกุมผู้ค้าก็ยังคงดำเนินการต่อไป หากแต่เมื่อมีการเปิดให้รัฐเข้ามามีบทบาทในการจำหน่ายยาเสพติด จะส่งผลทำให้ผู้เสพของผู้ค้าลดลง เมื่อผู้เสพลดลงรายได้ของผู้ค้าก็จะลดลงไปตามลำดับซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอขององค์การสหประชาชาติ ในที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยพิเศษว่าด้วยปัญหายาเสพติดโลก (United Nation General Assembly Special Session -UNGASS 2016) ที่สหประชาชาติ นครนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่มีข้อเสนอให้ยาเสพติดถูกกฎหมายเพื่อการแก้ปัญหาที่ยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางในต่างประเทศที่มีการให้เสพยาถูกกฎหมายโดยการควบคุมของรัฐ
2. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ความเป็นไปได้ของการจัดตั้งสถานที่เสพยาถูกกฎหมายควบคุมโดยรัฐในประเทศไทย พร้อมกับวิเคราะห์ข้อดีข้อเสีย

สมมติฐานของการศึกษา

การแก้ปัญหายาเสพติดด้วยการจัดตั้งสถานเสพยาที่ถูกกฎหมายขึ้นในประเทศไทย ภายใต้การควบคุมของแพทย์จะทำให้ปัญหาผู้เสพยาและผู้ค้ายาเสพติดในประเทศไทยลดลง มากกว่ามาตรการแก้ปัญหาที่มุ่งเน้นปราบปรามและการลงโทษที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

แนวคิด ทฤษฎี ผู้เสพยาเป็นผู้ป่วย เนื่องด้วยแนวคิดเรื่องการแก้ปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืนด้วยการสร้างสถานที่เพื่อการเสพยาเสพติดภายใต้การควบคุมของรัฐเพื่อแก้ปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน โดยพิจารณาจากตัวอย่างในต่างประเทศที่ได้ประสบความสำเร็จมาแล้ว

ดร.กิตติพงษ์ กิตยารักษ์¹ ผู้อำนวยการสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย หรือ ทีไอเจ ในฐานะอดีตรัฐมนตรีว่าการยุติธรรมได้เสนอแนวทางที่เป็นทางสายกลางเพื่อเป็นทางเลือกไว้โดยเสนอแนวคิดให้ผู้เสพยาเป็นผู้ป่วยในต่างประเทศ เริ่มมาพร้อมๆ กับประเทศไทย ราวๆ ปี 2544 ช่วงนั้นดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมคุมประพฤติ ได้พยายามนำแนวคิดนี้มาใช้ เพราะเป็นแนวทางที่ถูกต้อง แต่เวลานำมาใช้จริงสำหรับประเทศไทยกลับพบปัญหา ดร.กิตติพงษ์ บอกว่า ในประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยพิเศษเรื่องยาเสพติด หรือ UNGASS ปี 2016 ปรากฏว่าโปรตุเกสถือเป็นแบบอย่างที่ดีเด่นในการประชุมครั้งนี้ เพราะได้มารายงานว่า 15 ปีให้หลังของการดำเนินมาตรการ ผู้เสพยาลดลงมาก โดยเฉพาะวัยรุ่น โมเดลนี้เป็นทางเลือกกลางๆ โดยทำให้ชัดเจนว่าผู้เสพยาไม่ใช่อาชญากร ใช้กลไกทางปกครอง โฉมหน้าสู่ระบบสมัครใจบำบัด การกลับคืนสู่สังคมก็ดีขึ้น

วันชัย รุจนวงศ์² อดี้อธิบดีกรมราชทัณฑ์ กล่าวว่าบัดนี้ สหประชาชาติเองก็เปลี่ยนนโยบายการแก้ปัญหายาเสพติด และประเทศทั่วโลกก็เริ่มเปลี่ยนแนวจากการปราบปรามทำลายทรัพย์สินคน มาเป็นการประคอง ดูแล บำบัดรักษาแทนการเอาคนไปติดคุกรุนแรงและทำลายคุณภาพคนๆ นั้นไปเลย เป็นการพยายามรักษาคคนนั้นให้เป็นคนที่มีคุณค่าในสังคมต่อไปแม้แต่สหรัฐในหลายๆ รัฐ ก็เริ่มเปลี่ยนนโยบายการแก้ปัญหายาเสพติด จากนโยบายปราบปรามรุนแรง มาเป็นการแก้ปัญหาผู้เสพยาด้วยมาตรการทางการแพทย์แทนคุกแล้ว

เมื่อประมาณ ๑๕ ปีก่อน โปรตุเกสมีปัญหาเสพติดรุนแรงที่สุดประเทศหนึ่งในยุโรป รัฐบาลพยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการทำสงครามยาเสพติด แต่ไม่ช่วยให้อะไรดีขึ้น มีหน้าซ้ำทุกอย่างกลับยิ่งเลวร้ายลง เพราะการใช้เข็มฉีดยาทำให้ปัญหาการระบาดของเชื้อเอชไอวี/เอดส์พุ่งสูงขึ้น จึงได้ทำการออกกฎหมาย ๓๐/๒๐๐๐ ซึ่งเริ่มบังคับใช้ในปี ๒๕๔๔ ระบุให้ผู้เสพยาสามารถครอบครองยาเสพติดได้ 10 วัน แต่ต้องเป็นการใช้ส่วนบุคคลในปริมาณที่ไม่เกินอัตราเฉลี่ยของการใช้ในแต่ละวันครอบคลุมสารเสพติดทุกประเภท ซึ่งปริมาณที่กำหนดจะแตกต่างกันตามชนิดของยาเสพติด เช่น เฮโรอีน 1 กรัม, โคเคน 2 กรัม, ใบกัญชา 25 กรัมและเห็ดเมา 5 กรัม เป็นการลดทอนความผิดทางอาญา แต่ไม่ใช่การทำให้ถูกกฎหมาย การครอบครองยาเสพติดยังคงมีความผิด แต่หากไม่เกินปริมาณที่กำหนด ความผิดของผู้ครอบครอง จะเป็นโทษสถานเบาไม่ต่างจากการจอดรถในที่ห้ามจอด การลดทอนความผิดทางอาญาไม่ใช่การทำให้ถูกกฎหมาย (legalization) การครอบครองยาเสพติดยังคงมีความผิดในโปรตุเกส แต่หากไม่เกินปริมาณที่

¹ https://www.isranews.org/main-issue/47942-pro_8169.html

² <https://www.isranews.org/isranews/48396-wanchai5214.html>

กำหนด ความผิดของผู้ครอบครองก็เป็นโทษสถานเบาไม่ต่างจากการจอตกรณในที่ห้ามจอด แนวคิดนี้มาจากแนวคิดพื้นฐานของโกเลาที่มองว่า “ผู้ใช้ยาเสพติดไม่ใช่อาชญากร เขาเป็นแค่ผู้ป่วย”

โปรตุเกสเคยเป็นประเทศที่มีปัญหายาเสพติดรุนแรงติดอันดับต้น ๆ ในยุโรป ประชากรร้อยละ 1 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเยาวชนเสพติดเฮโรอีน แต่หลังจากใช้นโยบายลดทอนโทษ โปรตุเกสกลายเป็นประเทศแนวหน้าในแก้ปัญหาเสพติด มีระดับการใช้ยาเสพติดต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในยุโรป วัยรุ่นที่เป็นกลุ่มเสี่ยงมีการใช้ยาเสพติดลดลง มีการใช้ยาเสพติดร้ายแรงและใช้เข็มฉีดยาลดลง และทำให้อัตราผู้ติดเชื้อเอชไอวีลดลงตามไปด้วย

ความหมายและความเป็นมาของการจัดตั้งสถานเสพยาถูกกฎหมายโดยรัฐ

หน่วยการใช้ หมายความว่า เม็ด ซอง ขวด หรือหน่วยอย่างอื่นที่สร้างขึ้นซึ่งโดยปกติ สำหรับการใช้เสพนึ่งครั้ง

สถานพยาบาล หมายความว่า โรงพยาบาล สถานพยาบาล สถานพักฟื้น หรือสถานที่อื่นใด เฉพาะที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้เป็นสถานที่ทำการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดให้โทษ

ยาเสพติดให้โทษ หมายความว่า สารเคมีหรือวัตถุชนิดใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใดๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับ มีอาการนอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง กบให้รวมตลอดถึงพืชหรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษหรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษและสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วย ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1. กฎหมายประเทศไทย

ในปัจจุบันประเทศไทยใช้ระบบกล่าวหาในการดำเนินการทางกระบวนการยุติธรรม และความในพระราชบัญญัติยาเสพติด พ.ศ.๒๕๒๒ ก่อนมีการแก้ไขก็ได้ใช้บทบังคับทางกฎหมายเพื่อจะปิดปากในการพิสูจน์ว่าผู้นั้นเป็นผู้เสพหรือขาย ดังนั้นจึงทำให้มีผู้ตกเป็นผู้ต้องหาในฐานะผู้ค้ายาเสพติดเป็นจำนวนมากที่ทำให้ผู้ต้องหาเป็นผู้ต้องหาในคดียาเสพติดต้องรับโทษในอัตราที่สูงมากส่งผลกระทบต่อความยุติธรรมอันแท้จริง กล่าวคือในบางรายที่เป็นเพียงผู้เสพแต่ต้องรับโทษในฐานะผู้ค้า ซึ่งโทษถือว่าหนักโดยในมาตรา ๖๕ วรรคสองในพรบ.นี้ระบุโทษไว้คือจำคุกตลอดชีวิต ปรับตั้งแต่หนึ่งล้านถึงห้าล้านบาทหรือประหารชีวิต ดังนั้นเห็นว่าแม้โทษจะสูงเพียงใดแต่กลับมิได้ทำให้ผู้กระทำความผิดลดน้อยลงแต่อย่างใด กลับทำให้มูลค่าในยาเสพติดสูงขึ้นเป็นผลทำให้มีคนเข้าไปในวงจรมากขึ้น แต่บุคคลผู้ที่สูญเสียที่แท้จริงคือผู้หลงผิดเป็นผู้เสพยาเสพติดและครอบครัวของบุคคลเหล่านั้นที่ต้องเหมือนกับสูญเสียคนไปทั้งคน

2. กฎหมายต่างประเทศ

วันที่ 29 พฤศจิกายน 2543 เป็นจุดเริ่มต้นในการแก้ไขปัญหายาเสพติดรูปแบบใหม่ของรัฐบาลโปรตุเกส ด้วยการออกกฎหมายฉบับที่ 30/2000 ระบุให้ผู้เสพสามารถครอบครองยาเสพติดได้ 10 วัน แต่ต้องเป็นการใช้ส่วนบุคคลในปริมาณที่ไม่เกินอัตราเฉลี่ยของการใช้ในแต่ละวันครอบคลุมสารเสพติดทุกประเภท ซึ่งปริมาณที่กำหนดจะแตกต่างกันตามชนิดของยาเสพติด เช่น เฮโรอีน 1 กรัม, โคเคน 2 กรัม, ใบกัญชา 25 กรัมและเห็ดเมา 5 กรัม กฎหมายฉบับนี้ เริ่มบังคับใช้ในปี 2544 เป็นการลดทอนความผิดทางอาญา แต่ไม่ใช่การทำให้ถูกกฎหมาย การครอบครองยาเสพติดยังคงมีความผิด แต่หากไม่เกินปริมาณ

ที่กำหนด ความผิดของผู้ครอบครอง จะเป็นโทษสถานเบาไม่ต่างจากการจอดรถในที่ห้ามจอด เมื่อตำรวจพบยาเสพติดในตัวผู้ต้องสงสัย ตำรวจจะชั่งปริมาณยา หากเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ผู้ครอบครองจะถูกตั้งข้อหาผู้ค้ายาและส่งฟ้องศาล ส่วนคนที่ครอบครองน้อยกว่าปริมาณที่กำหนดจะได้รับโทษสถานเบาแค่รายงานตัวต่อคณะกรรมการยาเสพติดภายใน 72 ชั่วโมง ซึ่งในขั้นตอนนี้ นักสังคมสงเคราะห์จะสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงต่างๆ หลังจากนั้นนักจิตวิทยาและนักกฎหมายจะรับหน้าที่ต่อ หากผู้ใช้ยาเป็นเยาวชน เจ้าหน้าที่จะพยายามพูดคุยให้ตระหนักถึงผลร้ายของการติดยา หากผู้ใช้ยาไม่ถูกจับเข้าภายใน 3 เดือนคดีเป็นอันสิ้นสุด ไม่มีการลงบันทึกหรือทำประวัติอาชญากรรม แต่หากผิดซ้ำ อาจเสียค่าปรับ ต้องบำเพ็ญประโยชน์ หรือเข้าสถานบำบัด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปรีชา ศรีสว่าง (2553) เอกสารประกอบคำบรรยายการเรียน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
สุพจน์ สุโรจน์ เอกสารสอนชุดวิชาการบริหารงานและกระบวนการยุติธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary research) เป็นการรวบรวมข้อมูล จากเอกสารทางวิชาการ แนวคิดทฤษฎี วารสารสิ่งพิมพ์ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) สำหรับวิธีการกำหนดระเบียบการวิจัยหรือกระบวนการวิจัย โดยกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกนั้น ในการกำหนดกระบวนการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดให้มีกระบวนการวิจัยโดยสัมภาษณ์พูดคุยและเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการจดบันทึกและบันทึกเสียง โดยมีการออกแบบโครงสร้างข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้สัมภาษณ์

นอกจากนี้การศึกษาวิจัยโดยสัมภาษณ์เชิงลึกมีความยืดหยุ่นในกรอบแนวคิดของการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์สามารถแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อมูลอย่างเต็มที่ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการเข้าใจทัศนคติของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสองวิธี ผู้วิจัยใช้การสังเคราะห์โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร มาแยกแยะและสรุปหาสาระสำคัญด้านมาตรการทางกฎหมายในการแก้ปัญหา ยาเสพติด และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ส่วนข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะจงและจากเอกสารที่เกี่ยวข้องมาใช้วิเคราะห์ประกอบกันตามประเด็นของการกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการแก้ปัญหา ยาเสพติดด้วยการจัดตั้งสถานเสพยาเสพติดที่ถูกกฎหมาย และกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อหาประเด็นสำคัญ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารแบบผสมผสานข้อมูลเข้าด้วยกัน โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามขอบเขตที่กำหนดไว้

ผลการวิจัย

สาเหตุปัญหา ยาเสพติด

ในตลอดระยะเวลาที่สามสิบปีที่ผ่านมาปัญหา ยาเสพติดได้ฝังรากลึกในสังคมได้ ซึ่งหากจะมองถึงสาเหตุของปัญหาอย่างแท้จริงจากการวิจัยอาจกล่าวได้ว่า พฤติกรรมการใช้ยาเสพติดในปัจจุบัน

เปลี่ยนแปลงไปจากในอดีตมาก กล่าวคือในอดีตการใช้ยาเสพติดเพื่อให้ตนเองมีกำลังในการทำงาน จึงทำให้เข้าถึงแค่กลุ่มที่ใช้แรงงานกับกลุ่มนักเรียนนักศึกษาที่ต้องใช้กำลังในการอ่านหนังสือ แต่ในปัจจุบันการใช้ยาเสพติดถูกนำไปใช้เพื่อความบันเทิงจึงทำให้ กลุ่มคนที่ใช้ยามีกว้างขึ้น เข้าถึงคนในช่วงอายุที่กว้างรวมถึงทุกเพศทุกสาขาอาชีพ ดังนั้นอาจสรุปได้ว่าสาเหตุในปัจจุบันคนใช้ยาเพื่อความบันเทิงเพื่อความสนุก ขาดความรู้ความเข้าใจที่มากพอเกี่ยวกับยาเสพติด มีปัญหาครอบครัว

ผลกระทบจากการใช้ยาเสพติด

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยทั้งในด้านเอกสารและการสัมภาษณ์พบโดยข้อสรุปทางการแพทย์พบว่า ผลกระทบจากการเสพยาเสพติดจะมีผลกระทบโดยตรงต่อผู้เสพที่จะทำให้ผู้เสพมีความผิดปกติจนควบคุมตัวไม่ได้ นั่น มีโอกาสเกิดได้น้อยมาก โดยการจะเกิดได้ต้องมีภาวะอื่นแทรกซ้อนไม่สามารถทำให้ทำลายสติจนควบคุมตัวไม่ได้ด้วยเพียงอย่างเดียว ดังนั้นจากการวิจัยทำให้สามารถทราบว่าผู้เสพยาเสพติดมีผู้ใช้ที่ต้องกังวลในแง่ของสารเสพติดจะทำลายสติหรือความเป็นคนของคนเหล่านั้น

มาตรการในปัจจุบันในการแก้ปัญหา

จะพบว่าในประเทศไทยเน้นการปราบปรามลงโทษใช้การกำหนดโทษที่ค่อนข้างสูง แต่หลังจากได้ทำมากกว่าสามสิบปีก็พบว่า การเน้นปราบปรามกำหนดโทษสูงไม่ได้ส่งผลให้ปัญหายาเสพติดลดน้อยลง กลับกันทำให้ปัญหายาเสพติดยิ่งมีเพิ่มมากขึ้นด้วยเหตุจากการปราบปรามอย่างหนักทำให้ผลประโยชน์ในวงจรรยาเสพติมีสูงขึ้นดึงดูดให้คนเข้ามาวงจรรยาแม้จะมีโทษที่สูงแต่กลับเป็นสิ่งที่ยังมีคนกล้าทำผิดเพิ่มขึ้นตลอด

หากสามารถทำได้ตามข้อเสนอการจัดตั้งสถานที่เสพยาเสพติดถูกกฎหมาย

หลักเกณฑ์พื้นฐานของทุกชีวิตคือการได้มีชีวิตอย่างมีสิทธิและเสรีภาพ บุคคลผู้ที่ถูกจองจำให้ขาดไร้อิสระและเสรีภาพควรจะเป็นเฉพาะเพียงแต่บุคคลผู้ที่กระทำความผิดอย่างร้ายแรง หรือผู้ที่มีจิตใจชั่วร้ายจนมีอาจอยู่ร่วมกับสังคมได้ ซึ่งแตกต่างไปจากผู้ติดยาเสพติด บุคคลผู้ติดยาเสพติดทั้งหลายล้วนแล้วแต่มีผู้ใช้ที่มีจิตใจชั่วร้ายที่ทำให้มีสามารถอยู่ร่วมกันกับคนในสังคมได้ หากแต่คนเหล่านี้ต้องการที่จะมีกระบวนการดูแลควบคุมพิเศษ ซึ่งหากระบบดังกล่าวที่ผู้วิจัยได้เสนอไปสำเร็จดังสมมุติฐานจะส่งผลทำให้ลดปัญหาต่างๆได้มากมาย อาทิเช่น

1. ปัญหาหนักโทษล้นคอก สถิติพบว่านักโทษส่วนใหญ่ในเรือนจำจำนวนมากกว่าครึ่งคือนักโทษในคดียาเสพติด
2. ปัญหาทางสังคมตั้งแต่ในระดับเล็กที่สุดคือครอบครัวไปจนถึงระดับสังคมระดับประเทศ
3. ปัญหาทางเศรษฐกิจ เมื่อผู้เสพถูกดูแลโดยรัฐจะตัดช่องทางของผู้ค้า ทำให้ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนอยู่ในระบบ
4. ปัญหาทางอาชญากรรมจะลดลง เมื่อผู้เสพสามารถเสพได้โดยเปิดเผยมีการดูแลจากรัฐทั้งร่างกายและจิตใจ ทำให้จะไม่มีการต้องลักขโมยชิงปล้นเพื่อนำมาซื้อยาเสพติดอีกต่อไป

หากพิจารณามาตรการการแก้ปัญหาเสพติของประเทศไทย จะเห็นได้ว่าแนวทางการแก้ปัญหาในปัจจุบันจะเน้นไปที่การกวาดล้างต่อต้าน และแบ่งแยกซึ่งในภาพรวมของปัญหาทั้งหมดย่อมถือว่าไม่ประสบความสำเร็จเห็นได้จากการกระทำคามผิดยังมีมากอยู่ การต้องการในยาเสพติมีแต่จะสูงขึ้นเพราะกลายเป็นสินค้าหายากจึงอาจกล่าวได้ว่าการแก้ปัญหาในปัจจุบันและอนาคตของปัญหายาเสพติในประเทศไทยต้องมีการเปลี่ยนแปลง

เมื่อพิจารณาแนวทางการจัดการกับปัญหายาเสพติดในแนวทางของโลก โดยผ่านจากที่ประชุม UN และโดยมีประเทศที่ทำแล้วประสบความสำเร็จคือโปรตุเกส ดังนั้นอาจกล่าวสรุปได้ว่าแนวทางการแก้ปัญหาเสพติดในอนาคต ทั้งโลกที่ครั้งหนึ่งเคยมุ่งเน้นไปที่การกวาดล้างผู้ค้ายาตัวผู้เสพยาหลงโทษและบังคับบำบัด ทำให้ยาเสพติดยิ่งหายากมากขึ้น ราคาจึงยิ่งสูงขึ้น กระบวนการผู้ค้ายิ่งใหญ่มากขึ้น แต่ในปัจจุบันและอนาคตแนวทางการแก้ปัญหาเสพติดของโลกจะเปลี่ยนไป คือการที่รัฐจะนำตัวเองมาเป็นประหนึ่งผู้ค้าเอง ผู้เสพยาไม่ใช่ผู้กระทำความผิดอาญาอีกต่อไป บุคคลที่เสพยาเสพติดสามารถใช้ชีวิตร่วมกับคนในสังคมได้อย่างปรกติสุข

หากทำได้เช่นนั้นแล้วประเทศจะประหยัดงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดไปเยอะมากกว่าพันล้านบาท ประเทศจะได้คนที่ไม่ควรอยู่ในเรือนจำออกมาใช้ชีวิตปรกติกับครอบครัวกับสังคมช่วยเหลือระบบเศรษฐกิจในประเทศเพราะคนเหล่านี้มีประโยชน์มากกว่าการต้องถูกคุมขังหรืออยู่ในสถานบำบัดที่ตนเองไม่เต็มใจ ส่งผลกระทบทำให้มีการทำผิดซ้ำซากการกลับมาบำบัดใหม่หลายรอบ

ส่วนประเด็นข้อเสียที่อาจเกิดขึ้นได้หรือจะถือว่ารัฐจะเป็นผู้ทำผิดกฎหมายเสียเองหรือไม่ จากการวิจัยจึงได้ข้อสรุปว่าในสารเคมีที่มีอยู่ในยาเสพติดล้วนแล้วแต่เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาทางประสาทหรือการควบคุมตนเองแต่มีใช้ตัวการโดยตรง กล่าวคือหากบุคคลมีความเครียดในร่างกายมากแม้ไม่มีสารเคมีกระตุ้นหรือภาวะอื่นเลยก็สามารถทำให้เกิดประสาทหลอนหรือไม่มีประสิทธิภาพในการควบคุมตนเองได้เช่นกัน ดังนั้นยอมมีใช้เป็นการที่รัฐทำผิดกฎหมายเสียเองอย่างแน่นอน

ผลการสัมภาษณ์

มีความเห็นว่า หากเป็นการจัดตั้งขึ้นมาเพื่อประโยชน์ในการให้รัฐควบคุมดูแลอย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะเป็นผลดี มากกว่าผลเสีย แต่เรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ย่อมต้องมีกระบวนการที่ชัดเจน และต้องทำความเข้าใจกับประชาชนโดยมิให้ทำให้เกิดว่ารัฐจะเป็นผู้เปิดเสรียาเสพติด กล่าวคือหากมองในโมเดลประเทศที่ประสบความสำเร็จคือโปรตุเกส มีการลงทะเบียนผู้สมัครใจจะเข้ายาเสพติดโดยรัฐควบคุม รัฐมีการสร้างแรงจูงใจและส่งเสริมโดยการให้สิทธิพิเศษในการประกอบอาชีพ มีการสร้างค่านิยมในสังคมว่าผู้เสพยาเสพติดโดยรัฐควบคุมไม่ได้ต่างจากผู้ที่เสพยาเสพติดประเภทสุราต่างๆ ทำให้คนในสังคมเปิดใจในการอยู่ร่วมกันมากขึ้น ทั้งนี้การจะกระทำต่างๆต้องทำด้วยความละเอียดอ่อนอย่างมาก

สรุปและอภิปรายผล

ให้มีการจัดตั้งสถานเสพยาเสพติดถูกกฎหมายควบคุมโดยรัฐ ในส่วนนี้จะนำงบประมาณจากที่ต้องใช้ในการป้องกันปราบปรามมาเป็นการดูแลที่มีประสิทธิภาพมากกว่า ขั้นตอนมีการลงทะเบียนผู้ติดยาเสพติดที่สมัครใจเพื่อจะเข้าร่วมโครงการดูแลจากรัฐ ให้รัฐจัดให้มีสิทธิสำหรับผู้เข้าหลักเกณฑ์ในการดูแลจากรัฐ ด้วยรูปแบบการจัดการเช่นนี้ผู้วิจัยเห็นว่าจะสามารถจัดการปัญหาเสพติดได้อย่างยั่งยืน จะเห็นได้ว่า มีการศึกษา วิเคราะห์ และแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว มาบังคับใช้ นั้นหมายถึง การที่รัฐเข้ามาดำเนินการแทรกแซงเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก อันมีลักษณะเป็นเรื่องของกฎหมายมหาชน ซึ่งต้องคำนึงถึงผลประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ

การจัดทำสถานเสพยาเสพติดถูกกฎหมายนี้เปรียบเทียบกับจากโมเดลโปรตุเกสคือการต้องให้รัฐเข้ามาดูแลจริงจึงจะส่งผลทำให้รัฐไม่ต้องเสียงบประมาณกับการควบคุมบุคคลเหล่านี้ปีละกว่าหลายพันล้าน อีกทั้งจะสามารถสร้างมูลค่ามหาศาลจากการมีประชากรทำงานในประเทศมากขึ้น ดังนั้นควรทำการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายดังนี้

- 1.) ควรให้มีการจัดตั้งสถานประกอบการเสพยาเสพติดโดยรัฐควบคุม มีแพทย์ทั่วไปและจิตแพทย์ในการควบคุมดูแล
- 2.) กำหนดให้มีการลงทะเบียนผู้สมัครใจจะเข้ารับการดูแลจากรัฐ โดยจะมีการให้ใช้ยาเสพติดโดยมีรัฐควบคุมผ่านแพทย์ มีจุดประสงค์ให้ได้รับการควบคุมดูแลทั้งสุขภาพและด้านจิตใจ
- 3.) สำหรับผู้ลงทะเบียนรัฐจะต้องดูแลในด้านอาชีพ รวมถึงสินเชื่อเงินทุนต่างๆในการเริ่มต้นอาชีพ
- 4.) แก้ไขเพิ่มเติมในกฎหมายผู้ที่เป็น ผู้ต้องหาคดียาเสพติดหากเข้าร่วมโครงการจะไม่ต้องรับโทษในทางอาญา (ในครั้งแรกเท่านั้น)

เอกสารอ้างอิง

งานวิจัย

ปรีชา ศรีสว่าง. (2553). เอกสารประกอบคำบรรยายการเรียน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

สุพจน์ สุโรจน์. เอกสารสอนชุดวิชาการบริหารงานและกระบวนการยุติธรรม

กฎหมาย

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522